

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31.01.2001, sp. zn. 20 Cdo 463/99, ECLI:CZ:NS:2001:20.CDO.463.1999.1

Číslo: 60/2001

Právní věta:

Řízení o přivolení k výpovědi z nájmu bytu nezakládá překážku věci zahájené (§ 83 odst. 1 o. s. ř.) pro spor o vyklizení téhož bytu; obdobně to platí pro překážku věci rozsouzené (§ 159 odst. 3 o. s. ř.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 31.01.2001

Spisová značka: 20 Cdo 463/99

Číslo rozhodnutí: 60

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Řízení před soudem

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

O k r e s n í s o u d v Novém Jičíně rozsudkem ze dne 25. 6. 1997 zamítl návrh na přistoupení B. T. do řízení na straně žalovaného (bod I. výroku), rozhodl, že žalovaný je povinen do patnácti dnů od právní moci rozsudku vyklidit byt o velikosti 1 + 1, sestávající z kuchyně, 1 pokoje a WC ve druhém poschodí domu č.p. 3, na ulici D. v N. J. (bod II. výroku) a zavázal žalovaného k náhradě nákladů řízení (bod III. výroku). Soud měl za prokázané, že žalobci uzavřeli se žalovaným dne 27. 7. 1995 smlouvu o nájmu bytu, a to na dobu určitou, takže žalovaný již byt užívá bez právního důvodu (srov. ustanovení § 126 odst. 1 obč. zák.).

K odvolání žalovaného, směřujícímu toliko proti bodům II. a III. výroku rozsudku, K r a j s k ý s o u d v Ostravě rozsudkem ze dne 30. 6. 1998 rozsudek soudu prvního stupně ve výroku o věci samé potvrdil s tím, že číslo popisné je správně 36 a číslo orientační 3. Odvolací soud uzavřel, že námitka žalovaného, že v dané věci již bylo pravomocně rozhodnuto, je bezpředmětná, jelikož v řízení vedeném pod sp. zn. 12 C 115/92 bylo žalováno na vyklizení bytu o velikosti 3+1, nikoliv bytu o velikosti 1+1. Nepřisvědčil ani námitce, že v uvedené věci bylo již dříve zahájeno řízení, poněvadž v řízení vedeném pod sp. zn. 7 C 99/96 jde o přivolení k výpovědi z nájmu bytu o velikosti 2+1 a v této věci jde o vyklizení bytu o velikosti 1+1. Rovněž podle odvolacího soudu žalovaný užívá byt po uplynutí sjednané doby nájmu (od 31. 1. 1997) bez právního důvodu (ve smyslu ustanovení § 126 odst. 1 a § 676 odst. 2 obč. zák.).

Rozhodnutí odvolacího soudu napadl žalovaný (zastoupen advokátkou) včas podaným dovoláním, namítaje, že je dán důvod uvedený v § 241 odst. 3 písm. d) o. s. ř., tedy že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dovolatel uvádí, že byt, který je předmětem řízení, je součástí bytu 3+1, o němž bylo rozhodováno ve věci sp. zn. 12 C 115/92, o totožných prostorách tak již bylo pravomocně rozhodnuto, a tudíž jde o věc pravomocně rozsouzenou. Obě bytové jednotky tvoří jeden celek, poněvadž jsou společně vytápěny, mají jeden vodoměr a vyklizení sporných prostor by fakticky znamenalo nemožnost užívání i druhé části bytu, který je veden jako byt o velikosti 2+1. Proto dovolatel žádá, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu zrušil.

Žalobci ve vyjádření navrhli dovolání zamítnout, jelikož odvolací soud se nedopustil žádného pochybení při aplikaci práva. Překážka věci rozhodnuté podle nich dána není.

Podle části dvanácté, hlavy první, bodu 17. zákona č. 30/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nebo vydaným po řízení provedeném podle dosavadních právních předpisů se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (to jest podle občanského soudního řádu ve znění účinném před 1. lednem 2001).

Dovolání v této věci není přípustné.

N e j v y š š í s o u d proto dovolání odmítl.

Z odůvodnění:

Přípustnost dovolání proti rozsudku upravují ustanovení § 237, § 238 a § 239 o. s. ř. Podle § 238 odst. 1 písm. a) o. s. ř. dovolání přípustné není, neboť rozsudek odvolacího soudu nebyl rozsudkem měnicím, nýbrž potvrzujícím, a nejde ani o situaci předjímanou ustanovením § 238 odst. 1 písm. b) o. s. ř. (rozsudek ze dne 25. 6. 1997 je prvním rozsudkem okresního soudu ve věci). Podmínky stanovené v § 239 o. s. ř. daná věc rovněž nesplňuje, neboť odvolací soud výrokem svého rozhodnutí přípustnost dovolání nevyslovil (srov. § 239 odst. 1 o. s. ř.), a žalovaný návrh na vyslovení přípustnosti dovolání nepodal (srov. § 239 odst. 2 o. s. ř.).

Zbývá posoudit podmínky přípustnosti určené v ustanovení § 237 o. s. ř. Ustanovení § 237 odst. 1 o. s. ř. spojuje přípustnost dovolání proti každému rozhodnutí odvolacího soudu (s výjimkami zakotvenými v odstavci druhém) s takovými hrubými vadami řízení a rozhodnutí, které činí rozhodnutí odvolacího soudu zmatečným. Tyto vady nejsou dovoláním výslovně namítány, nicméně z jeho obsahu plyne, že podle dovolatele je řízení postiženo vadou uvedenou v § 237 odst. 1 písm. d) o. s. ř.

Citované ustanovení spojuje zmatečnost řízení se skutečností, že v téže věci bylo již dříve pravomocně rozhodnuto nebo v téže věci bylo již dříve zahájeno řízení.

Dle ustanovení § 83 odst. 1 o. s. ř. platí, že zahájení řízení brání tomu, aby o téže věci probíhalo u soudu jiné řízení.

Podle ustanovení § 159 odst. 3 o. s. ř., jakmile bylo o věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být projednávána znovu.

Ustanovení § 83 o. s. ř. zakazuje, aby o stejné věci probíhala současně dvě nebo více řízení; nastane-li takováto situace, překážka zahájeného řízení (litispendence) brání tomu, aby se pokračovalo v řízení, které bylo zahájeno později. Překážka věci pravomocně rozhodnuté (rei iudicatae) podle § 159 odst. 3 o. s. ř. pak brání tomu, aby věc, o níž bylo pravomocně rozhodnuto, byla projednávána znovu.

Ve smyslu obou těchto ustanovení jde o stejnou věc tehdy, jde-li v pozdějším řízení o tentýž nárok nebo stav, o němž bylo již zahájeno jiné řízení (o němž již bylo v jiném řízení pravomocně rozhodnuto), a týká-li se stejného předmětu řízení a týchž osob.

Tentýž předmět řízení je dán tehdy, jestliže tentýž nárok nebo stav vymezený žalobním petitem vyplývá ze stejných skutkových tvrzení, jimiž byl uplatněn (ze stejného skutku). Podstatu skutku (skutkového děje) lze přitom spatřovat především v jednání (a to ve všech jeho jevových formách) a v následku, který jím byl způsoben; následek je pro určení skutku podstatný proto, že umožňuje z projevů vůle jednajících osob vymezit ty, které tvoří skutek. Pro posouzení, zda je dána překážka věci pravomocně rozhodnuté, není významné, jak byl soudem skutek, který byl předmětem řízení, posouzen po právní stránce. Překážka věci pravomocně rozhodnuté je dána i tehdy, jestliže skutek byl soudem posouzen po právní stránce nesprávně, popřípadě neúplně (např. skutek byl posouzen jako vztah ze smlouvy, ačkoliv ve skutečnosti šlo o odpovědnost za bezdůvodné obohacení). Co do totožnosti osob není samo o sobě významné, mají-li stejné osoby v různých řízeních rozdílné procesní postavení (např. vystupují-li v jednom řízení jako žalovaní a v druhém jako žalobci). Týchž osob se řízení týká i v případě, jestliže v pozdějším řízení vystupují právní nástupci (z důvodu universální nebo singulární sukcese) osob, které jsou (byly) účastníky dříve zahájeného řízení.

Z pohledu shora rozvedených kritérií projednání a rozhodnutí této věci překážka věci zahájené ani překážka věci rozsouzené nebránila.

Ve věci vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 7 C 99/96 mezi týmiž účastníky ve stejném procesním postavení probíhalo od 11. 6. 1996 (srov. č. 1. 1 citovaného spisu) řízení o žalobě na přivolení k výpovědi z nájmu dvou bytů, z nichž jeden byl identifikován shodně s bytem, o jehož vyklizení jde na základě žaloby podané dne 27. 2. 1996 v tomto řízení, přičemž ke dni vyhlášení napadeného rozsudku nebyla věc pravomocně skončena. V obou řízeních přitom byl skutkový základ sporu odvozován z nájmní smlouvy ze dne 27. 7. 1995, s tím, že smlouva byla uzavřena na dobu určitou (do 31. 7. 1995).

Ve věci vedené u Okresního soudu v Novém Jičíně pod sp. zn. 12 C 115/92 pak byla rozsudkem tohoto soudu ze dne 20. 3. 1996, který nabyl právní moci 7. 5. 1996, mezi týmiž účastníky ve stejném procesním postavení zamítnuta žaloba, aby žalovaný byl povinen vyklidit byt sestávající ze tří pokojů, jedné komory, dvou kuchyní, dvou WC, s jednou koupelnou a jednou samostatnou vodovodní výlevkou, včetně dvou sklepních boxů v domě č. 3, na D. ulici v N. J., bez bytové náhrady, s argumentem, že na takto označený byt uzavřeli žalobci se žalovaným dne 27. 7. 1995 nájmní smlouvu na dobu neurčitou. Ve skutečnosti ovšem ani v tomto řízení nešlo o žalobu na vyklizení bytu. Na základě žaloby o přivolení k výpovědi z nájmu bytu podané 28. 4. 1992 právním předchůdcem žalobců (MVDr. J. B.) totiž Okresní soud v Novém Jičíně rozsudkem ze dne 12. 11. 1992 k výpovědi z nájmu bytu přivolil, rozhodl, že nájmní poměr žalovaného k bytu skončí uplynutím posledního dne třetího měsíce po právní moci rozsudku, a uložil žalovanému byt vyklidit do patnácti dnů od zajištění přiměřeného náhradního bytu. K odvolání tehdejšího žalobce pak Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 31. 3. 1995 rozsudek soudu prvního stupně zrušil jen ve výroku o povinnosti žalovaného byt vyklidit a ve výroku o nákladech řízení.

Posuzováno z hledisek předznačených výše tedy v žádném z popsanych případů není dána totožnost předmětu řízení, jelikož tam šlo o řízení o přivolení k výpovědi z nájmu bytu, jež s řízením o vyklizení bytu z hlediska totožnosti uplatněného nároku zaměnitelné není (byť v případě úspěchu žaloby tato obsahuje i výrok o vyklizení bytu, k němuž se žalovanému ukončuje nájmní poměr). Ve vztahu k věci sp. zn. 12 C 115/92 též nelze přehlédnout, že bytem se rozumí místnost nebo soubor místností, tvořící právně jeden celek a určený zásadně k bydlení. Neprosadí se tedy ani námitka, že byt o velikosti 1+1 je fakticky součástí bytu, o nějž šlo v označené věci; v právním slova smyslu jde totiž o dvě odlišné věci (o odlišné byty). Úsudek odvolacího soudu o tom, že meritornímu projednání a

rozhodnutí sporu nebránila překážka věci zahájené ani překážka věci rozsouzené, je tudíž ve svém výsledku správný.

Jiné vady dle § 237 odst. 1 o. s. ř. dovoláním namítány nejsou a z obsahu spisu se nepodávají. Tento závěr s sebou nese konečné posouzení dovolání jako nepřijatelného. Nejvyšší soud je proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), podle § 243b odst. 4 a § 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř. odmítl.